

แผนบริหารการสอนประจำบทที่ 9

การเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ

หัวข้อประจำบท

1. ความรู้พื้นฐานของการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ
2. องค์ประกอบของเชิงวัตถุ
 - 2.1 คลาส
 - 2.2 คุณสมบัติ
 - 2.3 พฤติกรรม
 - 2.4 วัตถุ
3. ขั้นตอนการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ
 - 3.1 คลาส แอททริบิวต์และเมธอด
 - 3.2 วัตถุและอินสแตนซ์
 - 3.3 การเข้าถึงคลาส
 - 3.4 คอนสตรัคเตอร์และดีสตรัคเตอร์
 - 3.5 การส่งผ่านค่าและคืนค่าพารามิเตอร์
 - 3.6 การสืบทอดคลาส
 - 3.7 การโอเวอร์ไรดิง
 - 3.8 การโอเวอร์โหลดดิง
 - 3.9 การสร้างโมดูลคลาสและเรียกใช้โมดูลคลาส

วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับพื้นฐานของการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุได้
2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของเชิงวัตถุได้
3. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายเกี่ยวกับขั้นตอนการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุได้
4. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้เรื่อง การเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ ประยุกต์ใช้งานในการแก้โจทย์ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

วิธีการสอนและกิจกรรม

1. ผู้สอนบรรยายในชั้นเรียน และโปรแกรมนำเสนอ ตามหัวข้อเนื้อหาในเอกสารประกอบการสอน
2. ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดท้ายบท และฝึกเขียนโปรแกรมด้วยคอมพิวเตอร์

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการสอน วิชา หลักการเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์
2. โปรแกรม Python รุ่น 3.3.10
3. โปรแกรม PowerPoint

การวัดผลและการประเมินผล

1. สังเกตจากการอภิปราย การตอบคำถาม และซักถามระหว่างเรียน
2. การปฏิบัติบนเครื่องคอมพิวเตอร์
3. การทำแบบฝึกหัดท้ายบท

บทที่ 9

การเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ

การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์แบบมีโครงสร้าง มีลักษณะแยกส่วนการทำงานของโปรแกรมในการจัดการข้อมูล โดยใช้รูปแบบของฟังก์ชันหรือโปรแกรมน้อย การทำงานของฟังก์ชันยังมีข้อเสียสำหรับการนำไปใช้ในการพัฒนาโปรแกรมที่มีความซับซ้อนสูงขึ้น เมื่อนำไปใช้ทำให้โปรแกรมนั้นมีความซับซ้อนตามไปด้วย จึงเกิดปัญหาเรื่องของการนำมาพัฒนา ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและแก้ไข ซึ่งจะมีความยุ่งยากมาก ดังนั้นจึงได้มีการพัฒนาแนวคิด ที่เรียกว่า “การเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ” แก้ปัญหาและสนับสนุนการพัฒนาโปรแกรมที่มีความซับซ้อน จึงทำให้มีความนิยมนำมาใช้พัฒนาจำนวนมากในปัจจุบัน การเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความรู้พื้นฐานของการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ

การสร้างโปรแกรมน้อยหรือฟังก์ชันจึงขึ้นตรงต่อโครงสร้างข้อมูล เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของข้อมูล จึงต้องเปลี่ยนการทำงานในโปรแกรมไปด้วย ในบางครั้งอาจต้องกลับมาเขียนโปรแกรมขึ้นมาใหม่ จะเห็นได้จากระบบใหญ่ที่มีความซับซ้อนมาก วิธีการเขียนโปรแกรมแบบมีโครงสร้าง จึงไม่เหมาะสมสำหรับการสร้างแอปพลิเคชันที่ไม่ใหญ่มาก (ธีรวัฒน์ ประกอบผล, 2558)

การเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ (Object Oriented Programming) หมายถึง การมองการเขียนโปรแกรมเป็นลักษณะของวัตถุมากกว่าการกระทำ (Weisfeld, 2013) วัตถุนั้นคือการเขียนโปรแกรมมีหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นของตนเอง (ศุภชัย สมพานิช, 2559) และการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุจะแยกปัญหาหรือระบบงานออกเป็นส่วน เพื่อลดความซับซ้อนให้น้อยลง (สุชาติ คุ่มมณี, 2558) เชิงวัตถุเป็นวิธีการใหม่ในการเขียนโปรแกรม โดยมุ่งที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการสร้างโปรแกรม ทำให้การพัฒนาโปรแกรมด้วยวิธีนี้ใช้เวลาสั้นลงและต้นทุนต่ำลง โดยการนำชุดคำสั่งที่สร้างไปแล้วกลับมาใช้งานใหม่ได้ และยังหาจุดที่ต้องการแก้ไขในโปรแกรมได้ง่ายขึ้น เป็นวิธีการเขียนโปรแกรมที่นำแนวคิดในความเป็นจริงที่อยู่รอบตัว มาใช้กับการเขียนโปรแกรม เช่น เปรียบเทียบวิธีการที่ผู้เขียนโปรแกรมกับช่างยนต์ ประกอบรถยนต์ขึ้นมาหนึ่งคัน สิ่งที่ต้องการคือ เครื่องยนต์ ถังน้ำมัน ล้อรถ โครงสร้างรถ เป็นต้น เมื่อได้ชิ้นส่วนที่ต้องการแล้ว ก็นำมาประกอบเข้าด้วยกัน จะเห็นว่าช่างยนต์ไม่จำเป็นต้องสร้างเครื่องยนต์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้วยตัวช่างยนต์เอง แต่จะเป็นผู้สร้างที่มีความเข้าใจส่วนประกอบ ทำงานอย่างไรและจะนำเอาไปใช้ร่วมกับชิ้นส่วนอื่นได้อย่างไร ช่างยนต์สามารถประกอบรถยนต์ขึ้นมาด้วยความชำนาญของตนเอง เช่นเดียวกันกับการสร้าง

โปรแกรมคอมพิวเตอร์แบบเชิงวัตถุ คือ การมองโปรแกรมว่าเป็นส่วนประกอบด้วยชิ้นส่วนต่าง ๆ ที่นักเขียนโปรแกรมนำมาประกอบกัน เช่น เมื่อต้องการเขียนโปรแกรมบนวินโดวส์ อุปกรณ์พื้นฐานที่ต้องการ เช่น Label Button Textbox Form เป็นต้น สามารถประกอบกันเป็นโปรแกรมได้ โดยไม่จำเป็นต้องทราบว่าอุปกรณ์พื้นฐานนั้นสร้างขึ้นมาได้อย่างไร เพียงแต่ต้องศึกษาให้เข้าใจว่าจะใช้ชิ้นส่วนใด ใช้อย่างไร ก็สามารถสร้างโปรแกรมขึ้นมาได้ โดยการนำวัตถุมาประกอบกัน เหมือนกับช่างยนต์นำเอาชิ้นส่วนมาประกอบเข้าด้วยกัน (ธีรวัฒน์ ประกอบผล, 2558)

ตารางที่ 9.1 ข้อดีและข้อเสียของการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ

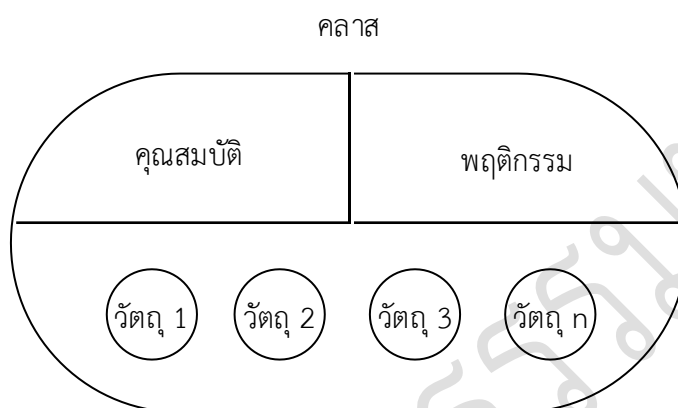
ข้อดี	ข้อเสีย
1. เข้าง่าย โดยการมองความจริงในรูปตัวที่เป็นวัตถุ และมีความหมายภายในตัวเอง 2. สามารถปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมได้ง่าย และส่งผลกระทบต่อโปรแกรมน้อย เนื่องจากแยกส่วนการทำงานกัน 3. มีรูปแบบการตรวจสอบข้อมูลผิดของโปรแกรม จึงมีความถูกต้อง และปลอดภัยสูง 4. มีความปลอดภัยในขบวนการเข้าถึงข้อมูล (Information Hidden) ที่ซ่อนกันของข้อมูลสูง 5. มีกระบวนการของการสืบทอด ทำให้สะดวกในการเขียนโปรแกรม 6. ลดขั้นตอนการเขียนโปรแกรม เนื่องจากมีคุณสมบัติของการนำกลับมาใช้ใหม่ (Reusability) 7. เนื่องด้วยโปรแกรมมีคุณภาพสูง จึงสามารถนำไปใช้ได้หลายแพลตฟอร์ม	1. การเรียนรู้ขั้นตอนอาจยากต่อการทำความเข้าใจ อันเนื่องยังยึดติดกับแนวคิดการเขียนโปรแกรมแบบโครงสร้าง 2. การทำงานเนื่องจากมีความซับซ้อน จึงได้ให้การทำงานนั้นช้ากว่าการเขียนโปรแกรมแบบโครงสร้าง 3. ค่าจำกัดความในเชิงวัตถุมีค่อนข้างมาก และมีความสัมพันธ์ที่ซ้อนกัน จึงอาจทำให้เกิดความกำกวมในการเข้าใจ

ที่มา : สุชาติ คุ่มมณี (2558)

การเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ จะพบว่า มีความแตกต่างจากมุมมองการทำงานของฟังก์ชันคุณสมบัติที่มีในรูปแบบการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ จึงเหมาะสมกับการนำไปเขียนโปรแกรมที่มีความซับซ้อน มีความยืดหยุ่นต่อการใช้งาน เพิ่มประสิทธิภาพในการเขียนโปรแกรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งมีข้อดีดังตารางที่ 9.1

องค์ประกอบของเชิงวัตถุ

การเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ มีแนวคิดและองค์ประกอบมาจากความหมายของเชิงวัตถุ ประกอบไปด้วย 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่ คลาส วัตถุ คุณสมบัติ และพฤติกรรม (Weisfeld, 2013) แต่ละส่วนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

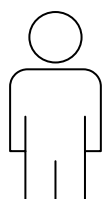
ภาพที่ 9.1 ส่วนประกอบของเชิงวัตถุ

จากภาพที่ 9.1 อธิบายส่วนประกอบของเชิงวัตถุ โดยแนวคิดประกอบไปด้วยคลาส ภายในคลาสนั้นจะประกอบด้วยคุณสมบัติและพฤติกรรม กำหนดคุณลักษณะของวัตถุ วัตถุใดที่มีคุณสมบัติหรือพฤติกรรมเดียวกับคลาส ก็ถือว่าเป็นวัตถุนั้นอยู่ในคลาสดังกล่าว ส่วนประกอบของเชิงวัตถุ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. คลาส

คลาส (Class) หมายถึง ศัพท์ที่อธิบายโครงสร้างหรือพิมพ์เขียวที่กำหนดขอบเขตกลุ่มของวัตถุ (Weisfeld, 2013) มีลักษณะการให้นิยามความหมายและคำจำกัดความกลุ่มของวัตถุกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แม่แบบ

คุณสมบัติ : แขน ขา ปาก หู ตา จมูก

รหัสบัตร ชื่อ เพศ อายุ

พฤติกรรม : วิ่ง หัวเราะ ประหม่อ สายหัว พูด ชก กระโดด

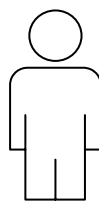
ภาพที่ 9.2 คลาส

ภาพที่ 9.2 ตัวอย่างคลาสมนุษย์ เมื่อมองในความหมายขอบเขตของมนุษย์ ก็จะทำให้ความหมายว่าเป็นลักษณะของสิ่งมีชีวิตที่เป็นรูปธรรม เช่น แขน ขา หู ตา จมูก เป็นต้น หรือคุณสมบัติด้านนามธรรมภายในตัวของมนุษย์ เช่น ชื่อ รหัสประจำตัวประชาชน ที่อยู่ อายุ เพศ น้ำหนัก ส่วนสูง เป็นต้น ในส่วนนี้จะมองในลักษณะของคลาสที่บ่งบอกลักษณะภายในตัวของคลาสและส่วนที่สองเป็นส่วนของการมองในส่วนของคลาสนั้นสามารถเกิดการกระทำ จากตัวอย่างคลาสของมนุษย์สามารถที่จะกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมออกมาได้ เช่น วิ่ง หัวเราะ ประหม่อ สายหัว พูด แกว่งแขน กระโดด เป็นต้น ซึ่งเมื่อมองในความหมายภาพรวมเห็นได้ว่าเป็นลักษณะของมุมมองที่เป็นนามธรรมที่กำหนดขอบเขตของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

2. คุณสมบัติ

คุณสมบัติ (Properties) หมายถึง องค์ประกอบภายในคลาส ใช้ในการกำหนดข้อมูลที่เก็บภายในคลาสหรือส่วนที่กำหนดคุณลักษณะ ข้อกำหนดของคลาสนั้นมี (ปัญญา ปะสิละเตสัง, 2558) แต่ละคลาสจะกำหนดคุณสมบัติที่ซึ่งกำหนดสถานะของวัตถุที่เกิดจากคลาสนั้น (Weisfeld, 2013) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แม่แบบ

คุณสมบัติ : แขน ขา ปาก หู ตา จมูก
รหัสบัตร ชื่อ เพศ อายุ

ภาพที่ 9.3 คุณสมบัติ

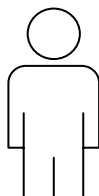
ภาพที่ 9.3 ตัวอย่างคุณสมบัติที่เกิดจากคลาสมนุษย์ มนุษย์จะมีคุณสมบัติภายในคลาสของมนุษย์นั้นมี เช่น แขน ขา ชื่อ รหัสบัตร ที่อยู่ อายุ เพศ เป็นต้น คุณสมบัติเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของคลาส โดยจะกำหนดคุณลักษณะที่มีของคลาสนั้น คุณสมบัติบางอย่างจะส่งผลต่อเนื่องไปยังพฤติกรรมที่เกิดขึ้นของคลาส

3. พฤติกรรม

พฤติกรรม (Behavior) หรือการกระทำ (Action) หมายถึง องค์ประกอบที่อยู่ภายในคลาส ใช้ในการกำหนดการกระทำบางอย่างของคลาส (ธีรวัฒน์ ประกอบผล, 2558) พฤติกรรมเป็นการ

กำหนดขอบเขตที่สามารถกระทำได้ของคลาส ส่วนมากจะเกิดจากคุณสมบัติที่มีอยู่ในคลาส พฤติกรรมมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แม่แบบ

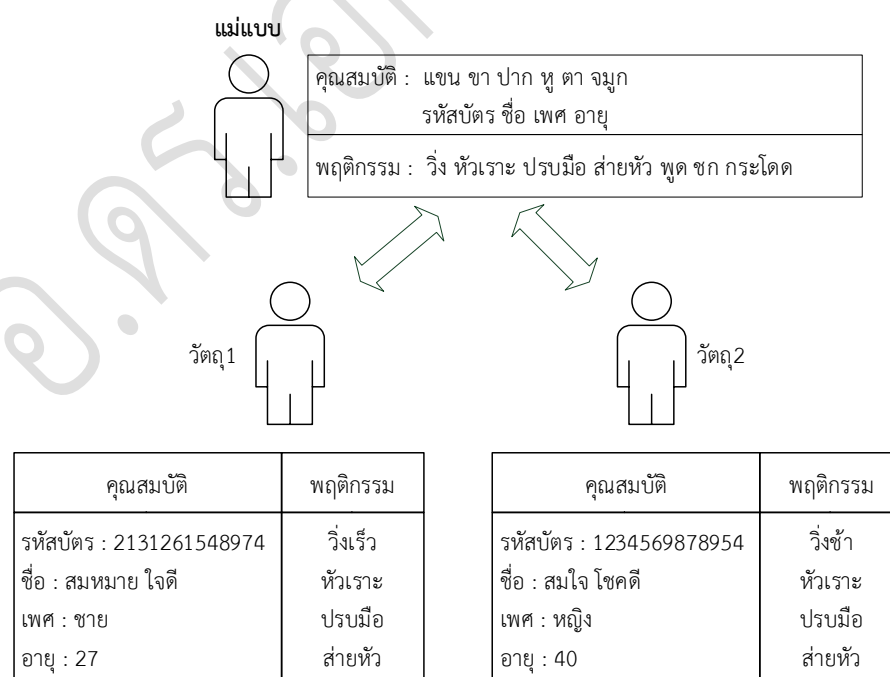
พฤติกรรม : ร้อง หัวเราะ ประหม่อ สายหัว พูด ชก กระโดด

ภาพที่ 9.4 พฤติกรรม

ภาพที่ 9.4 ตัวอย่างพฤติกรรมที่เกิดจากคลาสมนุษย์ พฤติกรรมมักเกิดจากคุณสมบัติที่มีภายในคลาส เช่น คุณสมบัติมีขาจะสามารถวิ่งได้ มีแขนก็สามารถชกได้ มีปากก็สามารถหัวเราะหรือพูดได้ เป็นต้น พฤติกรรมเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตั้งแต่นำเข้าข้อมูล ประมวลผลและเกิดผลลัพธ์

4. วัตถุ

วัตถุ (Object) หมายถึง การมองสิ่งที่อยู่รอบข้างเป็นวัตถุเป้าหมาย ภายในวัตถุจะประกอบไปด้วยคุณสมบัติของวัตถุและพฤติกรรมหรือการกระทำ ที่ตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่จะทำให้เกิดขึ้นของวัตถุ (สุชาติ คุ่มมณี, 2558) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาพที่ 9.5 วัตถุ

วัตถุ คือ สิ่งที่มีตัวตนที่เกิดขึ้นจากคลาส ดังนั้น จึงมีคุณสมบัติและพฤติกรรมที่ได้รับมาจากคลาส วัตถุมีข้อมูลของตนเองที่จะบ่งบอกความแตกต่างเฉพาะวัตถุ ดังตัวอย่างภาพที่ 9.5 วัตถุ1 และ วัตถุ2 จะมีคุณสมบัติเหมือนกัน คือ รหัสบัตร ชื่อ เพศและอายุ แต่ข้อมูลที่อยู่ภายในคุณสมบัตินี้จะมี ความแตกต่างกัน ที่บ่งบอกคุณลักษณะเฉพาะของวัตถุ

จากหลักการแนวความคิดของเชิงวัตถุดังกล่าว การเขียนโปรแกรมด้วยภาษาโปรแกรมที่สนับสนุนการเขียนโปรแกรมแบบเชิงวัตถุ เมื่อนำหลักการนี้ไปเขียนในโปรแกรม จะมีรูปแบบและ คำสั่งที่แตกต่างกัน แต่แนวคิดของการทำงานของโปรแกรมจะใช้หลักเดียวกันดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

ขั้นตอนการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ

การเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุหรือการเขียนโปรแกรมแบบวัตถุ จะมองทุกอย่างของปัญหา เป็นวัตถุ หากวัตถุใดมีลักษณะคล้ายกันก็จะรวมทั้งหมดให้เป็นคลาส ถ้าหากมีการประกาศตัวแปรหรือ สร้างข้อมูลขึ้นมา ข้อมูลนั้นก็จะถูกเก็บไว้ใช้ในวัตถุนั้น การกระทำกับวัตถุจะกระทำผ่านพฤติกรรม ของคลาสนั้น ภายในวัตถุจะประกอบไปด้วยส่วนค่าสองส่วน คือ คุณสมบัติ เป็นข้อมูลประจำตัวของ วัตถุ และพฤติกรรม บ่งบอกว่าวัตถุกำลังทำอะไรอยู่ ถ้าหากมีการสร้างวัตถุขึ้นมาและโปรแกรมต้องการ จัดการกับข้อมูลที่เป็นคุณลักษณะของวัตถุ จะกระทำผ่านพฤติกรรม (ธีรวัฒน์ ประกอบผล, 2558)

ภาษาไพธอน สนับสนุนการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ จากความหมายและหลักการเชิงวัตถุ สามารถนำมาเขียนโปรแกรม มีส่วนประกอบรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. คลาส แอททริบิวต์และเมธอด

การสร้างคลาสนั้น จะใช้คำสั่ง class เป็นการกำหนดการสร้างคลาส ซึ่งในคลาสจะประกอบ ไปด้วยการทำงาน 3 ส่วน คือ ส่วนของแอททริบิวต์ เมธอด และคำสั่ง self

แอททริบิวต์ (Attribute) หมายถึง ตัวแปรที่อยู่ภายในคลาส สำหรับเก็บข้อมูลเพื่อใช้งาน ภายในคลาสและอ็อบเจกต์ ในเบื้องต้น คือ คุณสมบัติหรือพรีอเพอร์ตี้ (สุชาติ คุ่มมณี, 2558)

เมธอด (Method) หมายถึง ฟังก์ชันสร้างขึ้นภายในคลาส เพื่อดำเนินการหรือกระทำต่อ เหตุการณ์ต่าง ๆ (สุชาติ คุ่มมณี, 2558) ในเบื้องต้นก็คือ พฤติกรรมหรือการกระทำ การดำเนินการ สร้างคลาสมีรูปแบบการเขียนเหมือนกับฟังก์ชัน

คำสั่ง self หมายถึง คำสั่งที่มีความสำคัญภายในคลาส คำสั่งนี้จะถูกอ้างอิงใช้งาน ภายในคลาสผ่านทั้งแอททริบิวต์และเมธอด (Sheppard, 2014)

จากลักษณะข้างต้น รูปแบบของการสร้างคำสั่ง คลาส แอททริบิวต์และเมธอด มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้


```
class ชื่อคลาส():
    ชื่อแอททริบิวต์
    หรือ ชื่อแอททริบิวต์ = กำหนดค่า
    def ชื่อเมธอด(self):
        ชุดคำสั่ง
```

องค์ประกอบของคลาส เมื่อนำมาเขียนโปรแกรม มีรูปแบบโครงสร้างการทำงาน รายละเอียดดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 9.1 การสร้างคลาส

บรรทัดที่	คำสั่ง
1	class circle_area():
2	radius=10
3	area=0
4	def cal_area(self):
5	self.area =22/7*(self.radius**2)
6	def show_area(self):
7	print ('พื้นที่วงกลม =',self.area)

โปรแกรมตัวอย่างที่ 9.1 โครงสร้างของคลาสประกอบไปด้วยแอททริบิวต์ radius และ area กำหนดเป็นค่าคงที่ เมธอด cal_area() ทำหน้าที่ในการคำนวณหาพื้นที่วงกลมและเมธอด show_area(self) ทำหน้าที่ในการแสดงผลที่ได้ เมื่อทำการประมวลผล จะไม่มีผลลัพธ์อะไรเกิดขึ้น เนื่องจากมีเฉพาะโครงสร้างของคลาสเท่านั้น ที่กำหนดขอบเขตการทำงานของคลาส

2. วัตถุและอินสแตนซ์

วัตถุ หรือ อ็อบเจกต์ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2564) คือ การให้นิยามความหมายด้านแนวคิด แต่เมื่อนำไปใช้ในการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ เมื่อมีการสร้างวัตถุที่เกิดจากคลาส วัตถุที่ถูกสร้างขึ้นใหม่นั้น จะเรียกว่า “อินสแตนซ์ (Instance)” (Gerrard, 2016) หรือสิ่งที่เป็นจริง ที่สร้างหรือเกิดจากคลาส (สุชาติ คุ่มมณี, 2558) การทำงานของโปรแกรม จะใช้งานผ่านอินสแตนซ์ โดยการสร้างอินสแตนซ์มีรูปแบบคำสั่งดังต่อไปนี้

ชื่ออินสแตนซ์ = ชื่อคลาส()

รูปแบบการใช้คำสั่งสร้างอินสแตนซ์ สามารถนำไปใช้ในการเขียนโปรแกรมได้ดังโปรแกรมตัวอย่างที่ 9.2

ตัวอย่างที่ 9.2 การสร้างอ็อบเจกต์หรืออินสแตนซ์

บรรทัดที่	คำสั่ง
1	class circle_area():
2	radius=10
3	area=0
4	pi=22/7
5	def cal_area(self):
6	self.area =self.pi*(self.radius**2)
7	def show_area(self):
8	print ('พื้นที่วงกลม =',self.area)
9	circle1=circle_area()
10	print(circle1.radius)
11	print(circle1.area)
12	circle1.cal_area()
13	circle1.show_area()
ผลลัพธ์	
10	
0	
พื้นที่วงกลม = 314.2857142857143	

การสร้างอินสแตนซ์ circle1 ที่เกิดจากคลาส circle_area() ในบรรทัดที่ 8 อินสแตนซ์ที่ได้รับถ่ายทอดแอททริบิวต์และเมธอดมาจากคลาส circle_area() ดังนั้นอินสแตนซ์จึงสามารถเรียกใช้แอททริบิวต์และเมธอดที่อยู่ภายในคลาสได้ โดยการเรียกจะใช้รูปแบบ “อินสแตนซ์.แอททริบิวต์” และ “อินสแตนซ์.เมธอด()” ซึ่งได้ผลลัพธ์ดังโปรแกรมตัวอย่างที่ 9.2

3. การเข้าถึงคลาส

อ็อบเจกต์ที่เกิดจากคลาส สามารถที่จะเข้าถึงรายละเอียดภายในคลาสได้ โดยทั่วไป การประกาศแอททริบิวต์และเมธอด จะมีลักษณะของการเข้าถึงแบบ public จึงจะสามารถเปลี่ยนแปลงรายละเอียดข้อมูลที่อยู่ในแอททริบิวต์ได้ ดังโปรแกรมตัวอย่างที่ 9.3

ตัวอย่างที่ 9.3 การเข้าถึงคลาส

บรรทัดที่	คำสั่ง
1	class circle_area():
2	radius=10
3	pi=22/7
4	area=0
5	def cal_area(self):
6	self.area =self.pi*(self.radius**2)
7	def show_area(self):
8	print ('ค่า pi = ',self.pi)
9	print ('พื้นที่วงกลม =',self.area)
10	circle1=circle_area()
11	circle1.radius = 20
12	print("รัศมี = ",circle1.radius)
13	circle1.cal_area()
14	circle1.show_area()
ผลลัพธ์	
รัศมี = 20	
ค่า pi = 3.142857142857143	
พื้นที่วงกลม = 1257.142857142857	

การเข้าถึงแบบ public โปรแกรมตัวอย่างที่ 9.3 การทำงานมีการส่งค่าเข้าไปในคลาสผ่านอินสแตนซ์ circle1 ผ่านเข้าไปยังแอททริบิวต์ radius ที่อยู่ในคลาส ดังบรรทัดที่ 11 แอททริบิวต์ได้มีการเปลี่ยนแปลงค่าเดิมเป็นค่าใหม่ที่ถูกส่งเข้าไปภายในคลาส การเข้าถึงคลาสในลักษณะนี้เป็นรูปแบบการเข้าถึงคลาสแบบ public

การทำงานบางกรณีแอททริบิวต์ ไม่ต้องการให้สามารถเปลี่ยนแปลงข้อมูลได้ เพื่อรักษาความปลอดภัยให้กับข้อมูลนั้น จะสามารถกำหนดได้โดยใช้สัญลักษณ์ __ หน้าชื่อแอททริบิวต์หรือเมธอด เป็นการกำหนดให้การเข้าถึงนั้นเป็นแบบ private ดังโปรแกรมตัวอย่างที่ 9.4

ตัวอย่างที่ 9.4 การเข้าถึงคลาสแบบ private

บรรทัดที่	คำสั่ง
1	class circle_area():
2	__radius=10
3	__pi=22/7
4	area=0
5	def __cal_area(self):
6	self.area =self.__pi*(self.__radius**2)
7	def show_area(self):
8	self.__cal_area()
9	print ('ค่ารัศมี จากแอททริบิวต์ = ',self.__radius)
10	print ('ค่า pi จากแอททริบิวต์ = ',self.__pi)
11	print ('พื้นที่วงกลม =',self.area)
12	circle1=circle_area()
13	circle1.__radius =5
14	circle1.__pi = 20/7
15	print("ค่ารัศมี จากอินสแตนซ์ = ",circle1.__radius)
16	print("ค่า pi จากอินสแตนซ์ = ",circle1.__pi)
17	circle1.show_area()
ผลลัพธ์	
ค่ารัศมี จากอินสแตนซ์ = 5	
ค่า pi จากอินสแตนซ์ = 2.857142857142857	
ค่ารัศมี จากแอททริบิวต์ = 10	
ค่า pi จากแอททริบิวต์ = 3.142857142857143	
พื้นที่วงกลม = 314.2857142857143	

โปรแกรมตัวอย่างที่ 9.4 มีการสร้างอินสแตนซ์ circle1 ที่เรียกใช้แอททริบิวต์ภายในคลาสที่เป็นแบบ private คือ `__radius` และ `__pi` อินสแตนซ์มีการกำหนดค่าใหม่ของแอททริบิวต์ในบรรทัดที่ 13 และ 14 ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้ คือ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงข้อมูลแอททริบิวต์ที่อยู่ในคลาสได้ ซึ่งจะสามารถใช้แอททริบิวต์ภายในอินสแตนซ์ตัวเองได้เท่านั้น ดังผลลัพธ์ที่แสดงในตัวอย่างที่ 9.4 และการเรียกใช้เมธอดก็เช่นเดียวกัน ไม่สามารถเรียกใช้เมธอดที่เป็น private โดยตรงได้ เมื่อมีการเรียกเมธอด `__cal_area()` จะเกิดการผิดพลาดของโปรแกรม คือ `AttributeError: 'circle_area' object has no attribute '__cal_area'`

ลักษณะของคุณสมบัติแบบ private มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการใช้งานข้อมูลแอททริบิวต์และเมธอดภายในคลาสเท่านั้น จะไม่ยอมอนุญาตให้สิ่งที่อยู่ภายนอกคลาสสามารถเปลี่ยนแปลงข้อมูลหรือใช้งานได้ การอนุญาตใช้งานจะต้องผ่านเมธอดที่เป็นแบบ public ภายในคลาส ที่เมธอดนั้นจะไปดำเนินการแอททริบิวต์และเมธอดที่อยู่ภายในคลาสได้ จากโปรแกรมตัวอย่างที่ 9.4 จะเห็นได้ว่าอินสแตนซ์ circle1 ได้เรียกใช้เมธอด `show_area()` ที่เป็นเมธอดแบบ public อินสแตนซ์สามารถเรียกใช้งานได้และเมธอดแบบ `show_area()` จะไปเรียกใช้เมธอด `__cal_area()` อีกครั้ง

4. คอนสตรัคเตอร์และดีสตรัคเตอร์

คอนสตรัคเตอร์ (Constructor) หมายถึง เมธอดหรือฟังก์ชันแรกที่จะถูกเรียกใช้ เมื่อมีการสร้างวัตถุหรืออินสแตนซ์ เพื่อกำหนดสภาพแวดล้อมเบื้องต้นทุกครั้ง (สุชาติ คุ่มมณี, 2558) ก่อนนำข้อมูลนั้นไปสู่ขบวนการ การทำงานต่อตามเงื่อนไขต่อไป การสร้างคอนสตรัคเตอร์จะใช้คำสั่ง `__init__` เป็นการระบุเมธอดนั้นเป็นคอนสตรัคเตอร์

ดีสตรัคเตอร์ (Destructor) หมายถึง เมธอดหรือฟังก์ชัน ที่จะถูกเรียกใช้เมื่อมีการลบวัตถุหรืออินสแตนซ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อทำการล้างตัวแปรและคืนหน่วยความจำสู่ระบบ การสร้างดีสตรัคเตอร์ จะใช้คำสั่ง `__del__` เป็นการระบุเมธอดนั้นเป็นดีสตรัคเตอร์

ตัวอย่างที่ 9.5 การสร้างคอนสตรัคเตอร์

บรรทัดที่	คำสั่ง
1	<code>class circle_area():</code>
2	<code>radius=10</code>
3	<code>area=0</code>
4	<code>def cal_area(self):</code>
5	<code>self.area =22/7*(self.radius**2)</code>
6	<code>def show_area(self):</code>

7	print ('พื้นที่วงกลม =',self.area)
8	def __init__(self):
9	print("คอนสตรัคเตอร์ เริ่มต้นการทำงาน")
10	def __del__(self):
11	print("ดีสตรัคเตอร์ สิ้นสุดการทำงาน")
12	circle1=circle_area()
13	print(circle1.radius)
14	print(circle1.area)
15	circle1.cal_area()
16	circle1.show_area()
17	del circle1
ผลลัพธ์	
คอนสตรัคเตอร์ เริ่มต้นการทำงาน	
10	
0	
พื้นที่วงกลม = 314.2857142857143	
ดีสตรัคเตอร์ สิ้นสุดการทำงาน	

โปรแกรมตัวอย่างที่ 9.5 จะเห็นได้ว่า เมื่อมีการสร้างอินสแตนซ์ขึ้นมาในบรรทัดที่ 12 ดีสตรัคเตอร์จะถูกเรียกเป็นอันดับแรกอัตโนมัติ โดยไม่ต้องผ่านการเรียกเมธอดโดยอินสแตนซ์ และเมื่อมีการลบอินสแตนซ์ ในบรรทัดที่ 17 โปรแกรมจะทำการเรียกดีสตรัคเตอร์โดยอัตโนมัติ ซึ่งจะเป็นการดำเนินการขั้นสุดท้ายของการทำงานอินสแตนซ์ เพื่อคืนหน่วยความจำสู่ระบบ จะทำให้ระบบมีประสิทธิภาพการทำงานสูงขึ้น

5. การส่งผ่านค่าและคืนค่าพารามิเตอร์

การเข้าถึงคลาสที่เป็นแบบ private จะไม่สามารถเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่อยู่ภายในในคลาสโดยตรงผ่านอินสแตนซ์ได้ ดังนั้นวิธีการที่จะให้สามารถเปลี่ยนแปลงข้อมูลได้ คือ การใช้วิธีส่งค่าพารามิเตอร์เข้าในเมธอดภายในคลาส เมธอดที่รับค่าเข้าไปจะต้องเป็นเมธอดแบบ public ที่อนุญาตให้ใช้เมธอด เพื่อดำเนินการเปลี่ยนแปลงข้อมูลที่อยู่ภายในคลาสและคืนค่าข้อมูลออกมาจากเมธอด ซึ่งค่าที่คืนอาจนำไปใช้ในการทำงานในเมธอดอื่นภายในคลาสหรือคืนค่ากลับมายังอินสแตนซ์ที่ส่งค่าพารามิเตอร์ ดังโปรแกรมตัวอย่างที่ 9.6

ตัวอย่างที่ 9.6 การส่งผ่านค่าและคืนค่าพารามิเตอร์

บรรทัดที่	คำสั่ง
1	class cal_cost:
2	def __init__(self, width, height, u_cost):
3	self.width = width
4	self.height = height
5	self.u_cost = u_cost
6	def cal_area(self):
7	return self.width * self.height
8	def cal_cost(self):
9	area = self.cal_area()
10	return area * self.u_cost
11	value_width=float(input("ความกว้าง (เมตร) = "))
12	value_height=float(input("ความยาว (เมตร) = "))
13	unit_cost=float(input("ราคา/ตารางเมตร = "))
14	area_cost = cal_cost(value_width, value_height, unit_cost)
15	print("พื้นที่ (ตารางเมตร) = ", (area_cost.cal_area()))
16	print("ราคารวมของที่ดิน = ",(area_cost.cal_cost()))
ผลลัพธ์	
ความกว้าง (เมตร) = 30	(รับข้อมูลจากแผงแป้นอักขระ)
ความยาว (เมตร) = 40	(รับข้อมูลจากแผงแป้นอักขระ)
ราคา/ตารางเมตร = 5000	(รับข้อมูลจากแผงแป้นอักขระ)
พื้นที่ (ตารางเมตร) = 1200.0	
ราคารวมของที่ดิน = 6000000.0	

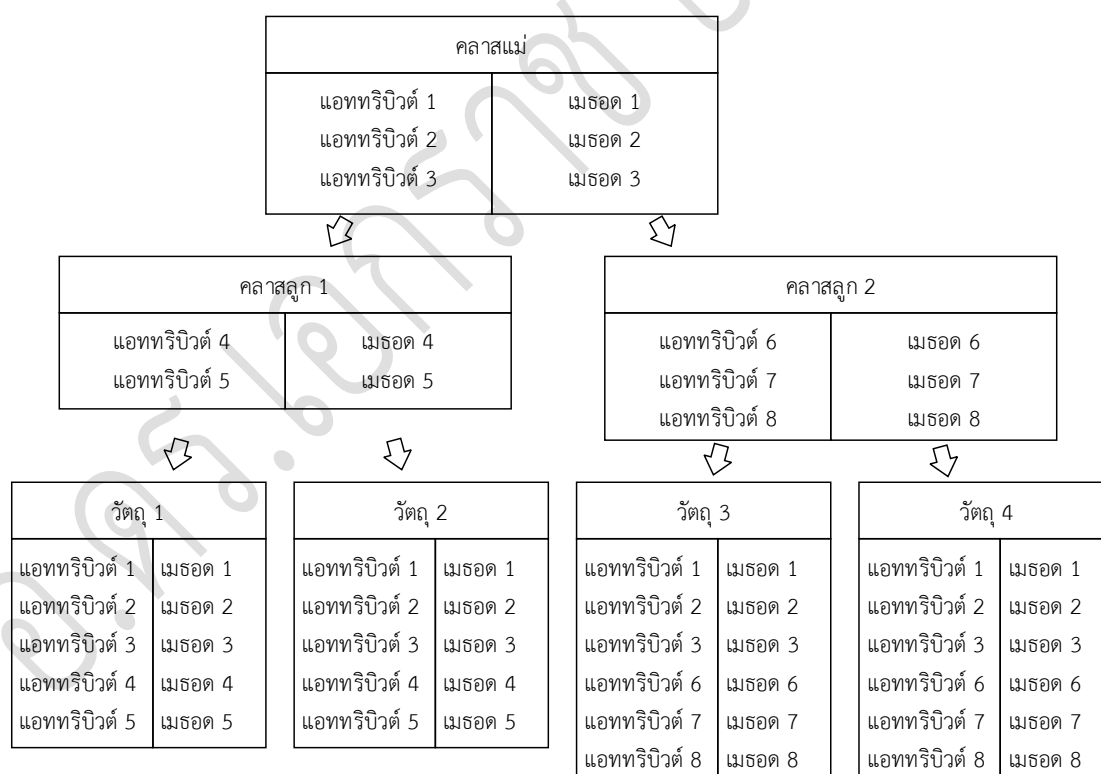
โปรแกรมตัวอย่างที่ 9.6 การคำนวณหาราคาของที่ดิน โดยคิดเป็นราคาต่อตารางเมตร มีการรับข้อมูลจากแป้นพิมพ์อักขระประกอบด้วย w h และ c คือ ความกว้าง ความยาวและราคาต่อตารางเมตร เมื่อสร้างอินสแตนซ์พร้อมกับส่งค่าพารามิเตอร์ เมธอดคอนสตรัคเตอร์ จะทำหน้าที่รับค่าข้อมูลเบื้องต้น เพื่อใช้งานภายในคลาสและเมื่ออินสแตนซ์มีการเรียกเมธอด cal_cost() ในบรรทัดที่ 16 เมธอด cal_cost() ทำการเรียกเมธอด cal_area() ทำหน้าที่ในการคำนวณหาพื้นที่ พร้อมทั้งคืน

ค่าที่ได้จากการคำนวณกลับมายังเมธอด `cal_cost()` นำค่าที่ได้ไปคำนวณราคารวมของที่ดินและคืนค่ามากลับแสดงผลลัพธ์

การทำงานของเมธอดภายในคลาส นอกเหนือจากความสัมพันธ์ระหว่างอินสแตนซ์กับเมธอด ยังมีความสัมพันธ์ระหว่างเมธอดกับเมธอดภายในคลาส เมธอดมีหน้าที่การทำงานแตกต่างกัน เมื่อประมวลผลเสร็จภายในเมธอด จะดำเนินการคือค่ากลับมายังส่วนที่เรียกใช้เมธอดนั้น เพื่อนำค่าที่ได้ไปใช้ดำเนินการต่อไป

6. การสืบทอดคลาส

การสืบทอดคลาส (Inheritance) หมายถึง ความสามารถของคลาสที่มีอยู่แล้วกลับมาใช้ใหม่ (จีรวัดน์ ประกอบผล, 2558) เป็นการสืบทอดคุณสมบัติจากคลาสหลัก (Super Class) ไปยังคลาสน้อย (Sub Class) นั่นก็คือ แอททริบิวต์และเมธอด โดยมีแนวคิด คุณสมบัติบางประการที่เหมือนกัน ควรสืบทอดระหว่างคลาสแม่และคลาสลูกได้ โดยไม่จำเป็นต้องสร้างคุณสมบัติใหม่ (สุชาติ คุ่มมณี, 2558) ลักษณะของการสืบทอดคลาสมีโครงสร้างดังภาพที่ 9.6

ภาพที่ 9.6 โครงสร้างการสืบทอดคลาส

การสร้างคลาสลูกที่เกิดจากคลาสแม่ ในลักษณะของการสืบทอดคลาส มีรูปแบบของการสร้างคลาสคล้ายกัน แต่แตกต่างกันตรงที่การสร้างคลาสลูกจะต้องระบุคลาสลูกเกิดจากคลาสแม่

ใด โดยมีรูปแบบการใช้คำสั่ง “class ชื่อคลาสลูก(ชื่อคลาสแม่)” การใช้งานแบบสืบทอดคลาส มีรายละเอียดดังโปรแกรมตัวอย่างที่ 9.7

ตัวอย่างที่ 9.7 การสืบทอดคลาส

บรรทัดที่	คำสั่ง
1	class area_cal():
2	area=0
3	def show_area(self):
4	print("---การคำนวณพื้นที่---")
5	class circle(area_cal):
6	radius=10
7	def circle_area():
8	area=22/7*(radius**2)
9	class ractangle(area_cal):
10	width=5
11	height=4
12	def ractangle_area():
13	area=width*height
14	circle1=circle()
15	print('เมธอดที่อยู่ในคลาส circle ของอินสแตนซ์ circle1 =',dir(circle1))
16	print('-*25)
17	ractangle1=ractangle()
18	print('เมธอดที่อยู่ในคลาส ractangle ของอินสแตนซ์ ractangle1 =',dir(ractangle1))
ผลลัพธ์	
<pre> เมธอดที่อยู่ในคลาส circle ของอินสแตนซ์ circle1 = ['__class__', '__delattr__', '__dict__', '__dir__', '__doc__', '__eq__', '__format__', '__ge__', '__getattr__', '__gt__', '__hash__', '__init__', '__init_subclass__', '__le__', '__lt__', '__module__', '__ne__', '__new__', '__reduce__', '__reduce_ex__', '__repr__', '__setattr__', '__sizeof__', '__str__', '__subclasshook__', '__weakref__', 'area', 'circle_area', 'radius', 'show_area'] </pre>	

```

เมธอดที่อยู่ในคลาส ractangle ของอินสแตนซ์ ractangle1 = ['__class__', '__delattr__',
'__dict__', '__dir__', '__doc__', '__eq__', '__format__', '__ge__', '__getattr__',
'__gt__', '__hash__', '__init__', '__init_subclass__', '__le__', '__lt__', '__module__',
'__ne__', '__new__', '__reduce__', '__reduce_ex__', '__repr__', '__setattr__',
'__sizeof__', '__str__', '__subclasshook__', '__weakref__', 'area', 'height',
'ractangle_area', 'show_area', 'width']

```

ผลลัพธ์ของโปรแกรมตัวอย่างที่ 9.7 นอกเหนือจากเมธอดแบบ Built-In ที่ภาษาไพธอนได้มีให้ใช้งานภายในคลาสเป็นจำนวนมาก สามารถสร้างแอททริบิวต์และเมธอดขึ้นมาใช้งานใหม่ได้ โดยบรรทัดที่ 15 ให้แสดงคุณสมบัติที่มีอยู่ในอินสแตนซ์ circle1 ที่เกิดจากคลาสลูก circle และคลาส circle เกิดจากคลาสแม่ area ดังนั้นอินสแตนซ์ circle1 จึงได้รับการถ่ายทอดแอททริบิวต์และเมธอดมาจากคลาสทั้งสอง ซึ่งผลลัพธ์ของคุณสมบัติที่มีนอกเหนือจาก Built-In นั่นก็คือแอททริบิวต์ area และ radius เมธอด circle_area() และ show_area() ส่วนอินสแตนซ์ ractangle1 ก็ได้รับการถ่ายทอดแอททริบิวต์และเมธอดมาจากคลาส area_cal และ ractangle_cal ทำให้มีอินสแตนซ์มี แอททริบิวต์ area width และ height และมีเมธอด ractangle_area() และ show_area()

จากกระบวนการทำงานดังกล่าว จะเห็นได้ว่า คลาสหลักหนึ่งคลาส สามารถแยกย่อยไปได้อีกหลายคลาสและแต่ละคลาสย่อยจะสามารถแยกคลาสย่อยลงไปอีกเรื่อย ๆ จนสิ่งสุดท้ายที่จะสามารถนำไปใช้งานได้ คือ อ็อบเจกต์หรืออินสแตนซ์ การถ่ายทอดแอททริบิวต์และเมธอดจากระดับคลาสที่อยู่ลำดับชั้นบนลงมาให้ จะมีประโยชน์มากในการเขียนโปรแกรม เพราะไม่ต้องกำหนดคุณสมบัติที่มีอยู่แล้วเพิ่ม ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของโปรแกรมสูงขึ้น

7. การโอเวอร์ไรด์

การโอเวอร์ไรด์ (Overriding) หมายถึง การดำเนินการของเมธอดหรือฟังก์ชันที่มีชื่อเหมือนกันในคลาสแม่ แต่มีการดำเนินการที่แตกต่างกันในคลาสลูก (สุชาติ คุ่มมณี, 2558) ซึ่งคลาสที่ถูกแยกออกไปจากคลาสแม่ สามารถเปลี่ยนแปลงรายละเอียดภายในเมธอดได้ง่ายกว่าการเปลี่ยนแปลงในเมธอดแม่ (Rossum, 2013) ในเมธอดที่มีชื่อเดียวกัน ดังโปรแกรมตัวอย่างที่ 9.8

ตัวอย่างที่ 9.8 การโอเวอร์ไรด์

บรรทัดที่	คำสั่ง
1	class cal_area:
2	def show_area(self):

3	print ("พื้นที่ = ไม่มี")
4	class circle(cal_area):
5	def show_area(self):
6	print ("การคำนวณพื้นที่วงกลม = $22/7 * (\text{รัศมี} * \text{รัศมี})$ ")
7	class square(cal_area):
8	def show_area(self):
9	print ("การคำนวณพื้นที่สี่เหลี่ยมจัตุรัส = ความกว้าง*ความยาว")
10	class drummy_area(cal_area):
11	pass
12	obj1=cal_area()
13	obj1.show_area()
14	obj2=circle()
15	obj2.show_area()
16	obj3=square()
17	obj3.show_area()
18	obj4=drummy_area()
19	obj4.show_area()
ผลลัพธ์	
พื้นที่ = ไม่มี การคำนวณพื้นที่วงกลม = $22/7 * (\text{รัศมี} * \text{รัศมี})$ การคำนวณพื้นที่สี่เหลี่ยมจัตุรัส = ความกว้าง*ความยาว พื้นที่ = ไม่มี	

โปรแกรมตัวอย่างที่ 9.8 ประกอบไปด้วยคลาสแม่ cal_area และคลาสลูก circle square โดยมีเมธอด ชื่อเดียวกัน show_area() โดยทั้งสามคลาสจะมีความทำงานภายในเมธอดแตกต่างกัน เมื่อเรียกใช้เมธอดของแต่ละคลาสผ่านอินสแตนซ์ จะพบว่า ผลลัพธ์มีความแตกต่างกัน และคลาส drummy_area ไม่เมธอด แต่มีคำสั่ง pass นั่นคือ ไม่มีการทำงานหรือเปลี่ยนแปลงรายละเอียด ในคลาสจะได้ผลลัพธ์เหมือนกับเมธอดในคลาสแม่ ซึ่งลักษณะดังกล่าวคือ การโอเวอร์โหลดเมธอด

8. การโอเวอร์โหลดฟังก์ชัน

การโอเวอร์โหลดฟังก์ชัน (Overloading) ที่ใช้งานภายในคลาส ประกอบไปด้วย การโอเวอร์โหลดฟังก์ชันและการโอเวอร์โหลดฟังก์ชันตัวดำเนินการ ซึ่งมีลักษณะการทำงานดังต่อไปนี้

8.1 การโอเวอร์โหลดดิ่ง

การโอเวอร์โหลดดิ่ง (Overloading Method) หมายถึง เมธอดหรือฟังก์ชันที่มีชื่อเหมือนกัน แต่สามารถแยกการทำงานด้วยอาร์กิวเมนต์ มีลักษณะใกล้เคียงกันกับโอเวอร์ไรดิง แต่ต่างกันตรงที่โอเวอร์โหลดดิ่งจะอยู่ในคลาสเดียวกันหรือสืบทอดคลาสก็ได้ แต่โอเวอร์ไรดิงจะเป็นลักษณะของการสืบทอดคลาส (สุชาติ คุ่มมณี, 2558) มีลักษณะของการทำงานดังโปรแกรมตัวอย่างที่ 9.9

ตัวอย่างที่ 9.9 การโอเวอร์โหลดดิ่งเมธอด

บรรทัดที่	คำสั่ง
1	class chk_val:
2	def print_val(self,*args):
3	if(len(args)==0):
4	print("ไม่มีการโอเวอร์โหลดดิ่ง")
5	else:
6	print("โอเวอร์โหลดดิ่ง อาร์กิวเมนต์ =%d"%(len(args)))
7	lists = []
8	for i in args:
9	lists.append(i)
10	print("โอเวอร์โหลดดิ่ง อาร์กิวเมนต์ = ",lists)
11	val1 = chk_val()
12	val2 = chk_val()
13	val3 = chk_val()
14	val1.print_val()
15	val2.print_val("python")
16	val3.print_val("python",9.5, 8,)
ผลลัพธ์	
ไม่มีการโอเวอร์โหลดดิ่ง	
โอเวอร์โหลดดิ่ง อาร์กิวเมนต์ =1	
โอเวอร์โหลดดิ่ง อาร์กิวเมนต์ = ['python']	
โอเวอร์โหลดดิ่ง อาร์กิวเมนต์ =3	
โอเวอร์โหลดดิ่ง อาร์กิวเมนต์ = ['python', 9.5, 8]	

การทำงานของเมธอด `print_val()` เป็นการทำงานแบบโอเวอร์โหลดดิ่ง โดยสามารถรับพารามิเตอร์ได้ไม่จำกัด ภายในเมธอดจะมีการตรวจสอบพารามิเตอร์ โดยถ้าไม่มีพารามิเตอร์เข้ามา จะไม่มีการทำงานของเมธอดหรือเมธอดโอเวอร์โหลดดิ่ง จะทำการโอเวอร์โหลดดิ่งก็ต่อเมื่อมีการส่งค่าพารามิเตอร์เข้ามาในเมธอด 1 ค่าขึ้นไป ซึ่งจะแสดงผลจำนวนอาร์กิวเมนต์ที่โอเวอร์โหลดภายในเมธอด ดังผลลัพธ์ที่ได้โปรแกรมตัวอย่างที่ 9.9

การโอเวอร์โหลดดิ่งเมธอดนั้น จะใช้อาร์กิวเมนต์ `*args` เป็นตัวแปรประเภททูปเพิลในการทำงาน เป็นเมธอดที่สามารถรับค่าพารามิเตอร์ไม่จำกัด โดยชื่อเหมือนเดิมแตกต่างจากโอเวอร์โหลดดิ่ง ที่ต้องมีชื่อเมธอดและอาร์กิวเมนต์เหมือนกันและทำงานตามหลักการของการสืบทอดคลาส แต่โอเวอร์โหลดดิ่งอาจอยู่ในคลาสเดียวกันหรือแบบสืบทอดคลาสได้ (สุชาติ คุ่มมณี, 2558)

8.2 การโอเวอร์โหลดตัวดำเนินการ

การโอเวอร์โหลดตัวดำเนินการ หมายถึง การอนุญาตให้อ็อบเจกต์ที่สร้างจากคลาสสามารถใช้ตัวดำเนินการพื้นฐานได้ (สุชาติ คุ่มมณี, 2558) ซึ่งสามารถแยกประเภทการโอเวอร์โหลดตามกลุ่มการใช้งานมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

8.2.1 การโอเวอร์โหลดตัวดำเนินการด้านการคำนวณ ประกอบด้วยสัญลักษณ์และฟังก์ชันมีในภาษาโปรแกรม มีรายละเอียดดังตารางที่ 9.2

ตารางที่ 9.2 สัญลักษณ์ของฟังก์ชันการโอเวอร์โหลดตัวดำเนินการด้านการคำนวณ

สัญลักษณ์	รูปแบบฟังก์ชัน	ความหมาย
+	<code>__add__(self, other)</code>	การบวก
*	<code>__mul__(self, other)</code>	การคูณ
-	<code>__sub__(self, other)</code>	การลบ
%	<code>__mod__(self, other)</code>	การหารเอาเศษ
/	<code>__truediv__(self, other)</code>	การหาร
//	<code>__floordiv__(self, other)</code>	การหารปัดเศษ

จากสัญลักษณ์และฟังก์ชันการโอเวอร์โหลดตัวดำเนินการด้านการคำนวณ เมื่อนำไปใช้งานในโปรแกรม จะมีรายละเอียดดังโปรแกรมตัวอย่างที่ 9.10

ตัวอย่างที่ 9.10 การโอเวอร์โหลดดิ่งตัวดำเนินการทางด้านการคำนวณ

บรรทัดที่	คำสั่ง
1	<code>class oper_over:</code>

2	def __init__(self,p1,p2,p3):
3	self.v1 = p1
4	self.v2 = p2
5	self.v3 = p3
6	def __str__(self):
7	return '('+str(self.v1)+','+str(self.v2)+','+str(self.v3)+')'
8	def __add__(self,obj):
9	return oper_over(self.v1+obj.v1, self.v2+obj.v2, self.v3+obj.v3)
10	def __sub__(self,obj):
11	return oper_over(self.v1-obj.v1, self.v2-obj.v2, self.v3-obj.v3)
12	def __mul__(self,obj):
13	return oper_over(self.v1*obj.v1, self.v2*obj.v2, self.v3*obj.v3)
14	def __truediv__(self,obj):
15	return oper_over(self.v1/obj.v1, self.v2/obj.v2, self.v3/obj.v3)
16	def __floordiv__(self,obj):
17	return oper_over(self.v1//obj.v1, self.v2//obj.v2, self.v3//obj.v3)
18	def __mod__(self,obj):
19	return oper_over(self.v1%obj.v1, self.v2%obj.v2, self.v3%obj.v3)
20	p1=oper_over(2,3,4)
21	p2=oper_over(5,6,7)
22	print("p1 = ",p1)
23	print("p2 = ",p2)
24	print("p2+p1 =",p1+p2)
25	print("p2-p1 =",p2-p1)
26	print("p2*p1 =",p2*p1)
27	print("p2/p1 =",p2/p1)
28	print("p2//p1 =",p2//p1)
29	print("p2%p1 =",p2%p1)
ผลลัพธ์	
p1 = (2,3,4)	
p2 = (5,6,7)	
p2+p1 = (7,9,11)	

```

p2-p1 = (3,3,3)
p2*p1 = (10,18,28)
p2/p1 = (2.5,2.0,1.75)
p2//p1 = (2,2,1)
p2%p1 = (1,0,3)

```

การทำงานของโปรแกรมตัวอย่างที่ 9.10 มีการสร้างคอนสตรัคเตอร์ที่ทำหน้าที่ในการรับค่าพารามิเตอร์ 3 อาร์กิวเมนต์ พร้อมทั้งเรียกฟังก์ชัน `__str__` ที่จะแสดงรูปแบบแทนอ็อบเจกต์ ซึ่งถ้าไม่มีฟังก์ชันนี้จะแสดงผลเป็น `<__main__.oper_over object at 0x00000280BDBC05F8>` ดังนั้นฟังก์ชัน `__str__` จะแสดงในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้ นอกเหนือจากนี้ยังมีฟังก์ชันโอเวอร์โหลดตัวดำเนินการ ซึ่งจะถูกใช้เมื่ออินสแตนซ์นั้นได้มีการใช้สัญลักษณ์การดำเนินการ เช่น บรรทัดที่ 24 ให้ทำการบวกกันระหว่าง 2 อินสแตนซ์ โปรแกรมจะดำเนินการเรียกใช้ฟังก์ชันที่มีอยู่คลาสนี้ทำหน้าที่การบวก พร้อมทั้งเก็บค่าพารามิเตอร์ของของแต่ละอินสแตนซ์ อินสแตนซ์ `p1` จะเก็บไว้ที่ตัวแปร `self.v1` และเก็บค่าพารามิเตอร์ของ `p2` ไว้ที่อ็อบเจกต์ที่สร้างขึ้นใหม่ `obj.v1` ส่วน `self.v2` `obj.v2` `self.v3` `obj.v3` จะมีลักษณะการเก็บค่าแบบเดียวกันและทำการดำเนินการตามการทำงานของสัญลักษณ์ตัวดำเนินการแต่ละตำแหน่งของค่าพารามิเตอร์ เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้น จะทำการคืนค่ากลับคืน ซึ่งจะได้ผลลัพธ์เป็นตัวเลขที่ได้จากการคำนวณตามตัวดำเนินการที่ใช้ดังกล่าว

8.2.2 การโอเวอร์โหลดตัวดำเนินการในการเปรียบเทียบ ประกอบด้วยสัญลักษณ์และฟังก์ชันมีในภาษาโปรแกรม มีรายละเอียดดังตารางที่ 9.3

ตารางที่ 9.3 สัญลักษณ์ของฟังก์ชันการโอเวอร์โหลดตัวดำเนินการ

สัญลักษณ์	รูปแบบฟังก์ชัน	ความหมาย
<code><</code>	<code>__lt__(self, other)</code>	น้อยกว่า
<code><=</code>	<code>__le__(self, other)</code>	น้อยกว่าหรือเท่ากับ
<code>==</code>	<code>__eq__(self, other)</code>	เท่ากับ
<code>!=</code>	<code>__ne__(self, other)</code>	ไม่เท่ากับ
<code>></code>	<code>__gt__(self, other)</code>	มากกว่า
<code>>=</code>	<code>__ge__(self, other)</code>	มากกว่าหรือเท่ากับ

จากสัญลักษณ์และฟังก์ชันการโอเวอร์โหลดตัวดำเนินการด้านการเปรียบเทียบ เมื่อนำไปใช้งานในโปรแกรม จะมีรายละเอียดดังโปรแกรมตัวอย่างที่ 9.11

ตัวอย่างที่ 9.11 การโอเวอร์โหลดตัวดำเนินการด้านการเปรียบเทียบ

บรรทัดที่	คำสั่ง
1	class oper_over:
2	def __init__(self,p1,p2,p3):
3	self.v1 = p1
4	self.v2 = p2
5	self.v3 = p3
6	def __str__(self):
7	return '('+str(self.v1)+','+str(self.v2)+','+str(self.v3)+')
8	def __lt__(self,obj):
9	return oper_over(self.v1<obj.v1, self.v2<obj.v2, self.v3<obj.v3)
10	def __le__(self,obj):
11	return oper_over(self.v1<=obj.v1, self.v2<=obj.v2, self.v3<=obj.v3)
12	def __eq__(self,obj):
13	return oper_over(self.v1==obj.v1, self.v2==obj.v2, self.v3==obj.v3)
14	def __ne__(self,obj):
15	return oper_over(self.v1!=obj.v1, self.v2!=obj.v2, self.v3!=obj.v3)
16	def __gt__(self,obj):
17	return oper_over(self.v1>obj.v1, self.v2>obj.v2, self.v3>obj.v3)
18	def __ge__(self,obj):
19	return oper_over(self.v1>=obj.v1, self.v2>=obj.v2, self.v3>=obj.v3)
20	p1=oper_over(2,6,4)
21	p2=oper_over(5,3,4)
22	print("p1 = ",p1)
23	print("p2 = ",p2)
24	print("p1<p2 =",p1<p2)
25	print("p1<=p2 =",p1<=p2)
26	print("p1==p2 =",p1==p2)

27	<code>print("p1!=p2 =",p1!=p2)</code>
28	<code>print("p1>p2 =",p1>p2)</code>
29	<code>print("p1>=p2 =",p1>=p2)</code>
ผลลัพธ์	
p1 = (2,6,4) p2 = (5,3,4) p1<p2 = (True,False,False) p1<=p2 = (True,False,True) p1==p2 = (False,False,True) p1!=p2 = (True,True,False) p1>p2 = (False,True,False) p1>=p2 = (False,True,True)	

การโอเวอร์โหลดตัวดำเนินการด้านการเปรียบเทียบ ดังโปรแกรมตัวอย่างที่ 9.11 จะมีลักษณะของการทำงานเช่นเดียวกับการโอเวอร์โหลดตัวดำเนินการด้านการคำนวณ แตกต่างกันตรงที่ผลลัพธ์ที่ได้จากการเปรียบเทียบ จะเป็นจริงหรือเท็จเท่านั้น

นอกเหนือจากการโอเวอร์โหลดตัวดำเนินการ ยังมีการโอเวอร์โหลดด้านอื่น เช่น `__getitem__` ใช้จัดเรียงตัวดำเนินการ `__contains__` ใช้ในการตรวจสอบความเป็นสมาชิก `__len__` ใช้ในการตรวจสอบจำนวนสมาชิกและยังมีอีกมากมายที่ภาษาไพธอนได้เตรียมไว้ใช้งานในโปรแกรม

9. การสร้างโมดูลคลาสและเรียกใช้โมดูลคลาส

การทำงานของโปรแกรม เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการ อาจต้องมีหลายส่วนที่จะทำหน้าที่แตกต่างกันออกไปในการช่วยกันทำงาน ซึ่งลักษณะของการแยกส่วนการทำงานที่มีหน้าที่แตกต่างกัน แต่ละส่วนจะถูกสร้างไว้ในลักษณะของคลาส แต่ละคลาสต้องมีการพึ่งพาอาศัยในการทำงานเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ เช่น การประมวลผลการเรียน จะต้องสร้างคลาสออกเป็น 3 คลาส ประกอบไปด้วย คลาสที่หนึ่ง ทำหน้าที่ในการรวมคะแนนเก็บ ที่ได้ตามรายจุดประสงค์ คลาสที่สองทำหน้าที่ในการรวมคะแนนทั้งหมดที่ได้ ซึ่งนำคะแนนเก็บรวมกับคะแนนกลางภาคและคะแนนปลายภาค และ คลาสที่สาม ทำหน้าที่ในการเอาคะแนนทั้งหมดมาดำเนินการหาเกรดที่ได้ต่อไป ซึ่งทั้งสามคลาสมีการทำงานสัมพันธ์กัน ดังนั้น ควรเก็บคลาสเหล่านี้ไว้ด้วยกันในลักษณะของ โมดูลคลาส

คลาสที่ถูกสร้างเป็นจำนวนมาก จะเก็บกลุ่มคลาสการทำงานที่เหมือนกันไว้ด้วยกันเรียกว่า โมดูล ซึ่งในภาษาไพธอนมีโมดูลที่สนับสนุนการทำงานมากมาย โมดูลเหล่านี้สามารถพัฒนาขึ้นมาใช้งานเองได้ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การสร้างกลุ่มคลาสในโมดูล

การสร้างกลุ่มคลาสในโมดูล มีลักษณะเป็นแฟ้มข้อมูลภาษาไพธอน โดยมีรูปแบบเช่นเดียวกันกับการสร้างชุดคำสั่งโปรแกรมในแฟ้มข้อมูลทั่วไป แต่ลักษณะของแฟ้มข้อมูลโปรแกรมนี้ จะไม่ถูกประมวลผลโดยตรง แต่จะถูกเรียกใช้งานในแฟ้มข้อมูลโปรแกรมอื่น ซึ่งการถูกเรียกใช้นี้คือ โมดูลคลาส ประกอบไปกับการทำงานของคลาสหลายคลาสร่วมกัน ดังโปรแกรมตัวอย่างที่ 9.12

ตัวอย่างที่ 9.12 การสร้างกลุ่มคลาสในโมดูล

บรรทัดที่	คำสั่ง
1	class cal_point:
2	def __init__(self,t1,t2,t3,t4,t5,t6):
3	self.point= t1+t2+t3+t4+t5+t6
4	def _cal_point_total(self):
5	return self.point
6	class point_total:
7	def __init__(self,p_total,midterm,final):
8	self.total = p_total+midterm+final
9	def _cal_total(self):
10	return self.total
11	class cal_grade:
12	def __init__(self,p_total):
13	self.total = p_total
14	if self.total >= 80:
15	self.grade = 'A'
16	elif self.total >= 70:
17	self.grade = 'B'
18	elif self.total >= 60:
19	self.grade = 'C'
20	elif self.total >= 50:

21	self.grade = 'D'
22	else:
23	self.grade = 'E'
24	def _check_grade(self):
25	return self.grade

โปรแกรมตัวอย่างที่ 9.12 การทำงานร่วมกันระหว่างคลาส ประกอบไปด้วยคลาส cal_point ทำหน้าที่ในการรวมคะแนนเก็บแต่ละหน่วย ประกอบไปด้วย 6 หน่วย คลาส point_total ทำหน้าที่ในการรวมคะแนนเก็บ กลางภาคและปลายภาค และคลาส cal_grade ทำหน้าที่ในการตรวจสอบเกรดที่ได้ ซึ่งทั้งสามคลาสนั้นจะมีความสัมพันธ์กันในการทำงาน ตั้งแต่กระบวนการเริ่มต้น จนถึงสิ้นสุดกระบวนการ ถูกเก็บไว้ในชื่อแฟ้มข้อมูลโปรแกรม grade_process.py เก็บกลุ่มคลาสในโมดูลเพื่อใช้งานต่อไป

2. การเรียกใช้กลุ่มคลาสในโมดูล

คลาสในโมดูลจะถูกเก็บกระบวนการทำงานที่ทำหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งไว้ การเรียกใช้กลุ่มคลาสที่ถูกสร้างเป็นโมดูลดังกล่าว จะต้องมีการนำเข้ากลุ่มคลาสของแฟ้มข้อมูลโปรแกรมหลัก ซึ่งมีโครงสร้างการทำงานที่จะส่งข้อมูลเข้าไปในกลุ่มคลาสในโมดูล ทำการประมวลผลและให้ได้ผลลัพธ์ออกมาเพื่อนำไปใช้งานในกระบวนการต่อไป ซึ่งจากกลุ่มคลาสในโมดูลโปรแกรมตัวอย่าง 9.12 ได้มีการสร้างคลาสเก็บไว้ใช้งาน วิธีการเรียกใช้กลุ่มคลาส มีขั้นตอนและลักษณะการทำงานดังโปรแกรมตัวอย่างที่ 9.13

ตัวอย่างที่ 9.13 การเรียกใช้กลุ่มคลาสในโมดูล

บรรทัดที่	คำสั่ง
1	import grade_process
2	p1=int(input('คะแนนหัวข้อที่ 1 = '))
3	p2=int(input('คะแนนหัวข้อที่ 2 = '))
4	p3=int(input('คะแนนหัวข้อที่ 3 = '))
5	p4=int(input('คะแนนหัวข้อที่ 4 = '))
6	p5=int(input('คะแนนหัวข้อที่ 5 = '))
7	p6=int(input('คะแนนหัวข้อที่ 6 = '))
8	mid=int(input('คะแนนกลางภาค = '))
9	fin=int(input('คะแนนปลายภาค = '))

10	obj1=grade_process.cal_point(p1,p2,p3,p4,p5,p6)
11	print('คะแนนเก็บระหว่างภาคเรียน = ',obj1._cal_point_total())
12	obj2=grade_process.point_total(obj1._cal_point_total(),mid,fin)
13	print('คะแนนเก็บ + คะแนนกลางภาค + คะแนนปลายภาค = ',obj2._cal_total())
14	obj3=grade_process.cal_grade(obj2._cal_total())
15	print('เกรดที่ได้ = ',obj3._check_grade())
ผลลัพธ์	
คะแนนหัวข้อที่ 1 = 5 (รับข้อมูลจากแผงแป้นอักขระ)	
คะแนนหัวข้อที่ 2 = 10 (รับข้อมูลจากแผงแป้นอักขระ)	
คะแนนหัวข้อที่ 3 = 10 (รับข้อมูลจากแผงแป้นอักขระ)	
คะแนนหัวข้อที่ 4 = 5 (รับข้อมูลจากแผงแป้นอักขระ)	
คะแนนหัวข้อที่ 5 = 2 (รับข้อมูลจากแผงแป้นอักขระ)	
คะแนนหัวข้อที่ 6 = 2 (รับข้อมูลจากแผงแป้นอักขระ)	
คะแนนกลางภาค = 12 (รับข้อมูลจากแผงแป้นอักขระ)	
คะแนนปลายภาค = 15 (รับข้อมูลจากแผงแป้นอักขระ)	
คะแนนเก็บระหว่างภาคเรียน = 34	
คะแนนเก็บ + คะแนนกลางภาค + คะแนนปลายภาค = 61	
เกรดที่ได้ = C	

แฟ้มข้อมูลหลักที่ใช้ประมวลผลการทำงานของโปรแกรม กระบวนการทำงานของโปรแกรม ประกอบไปด้วยการนำเข้าโมดูล grade_process.py และสร้างอ็อบเจกต์ obj1 obj2 obj3 ที่เกิดจากคลาสในโมดูล grade_process โดย obj1 จะทำการนำค่าที่รับเข้ามาและส่งค่าพารามิเตอร์ไปยังคลาส cal_point ในโมดูล เพื่อให้คอนสตรัคเตอร์ของคลาส cal_point ทำการคำนวณหาคะแนนเก็บรวมและส่งค่าที่ได้กลับคืนมายังอ็อบเจกต์ obj1 ผ่านเมธอด _cal_point_total() อ็อบเจกต์ obj2 ทำหน้าที่ในการส่งค่าพารามิเตอร์ที่ได้จาก obj1 และค่าที่รับเข้ามาส่งเข้าไปยังคอนสตรัคเตอร์ของคลาส point_total นำค่าที่ได้ไปทำการคำนวณและคืนค่าผ่านเมธอด _cal_total() และอ็อบเจกต์ obj3 ทำหน้าที่ในการส่งค่าพารามิเตอร์ที่ได้จาก obj2 ไปยังคอนสตรัคเตอร์ของคลาส cal_grade ซึ่งจะทำให้การประมวลผลเกรดที่ได้และคืนค่ากลับมายัง obj3 ผ่านเมธอด _check_grade() ดังผลลัพธ์ที่ได้ในโปรแกรมโปรแกรมตัวอย่างที่ 9.13

สรุป

เชิงวัตถุ คือ แนวคิดที่มองภาพความเป็นจริงที่อยู่บนโลกนี้ ในรูปแบบของวัตถุ นำแนวคิดที่ได้มาออกแบบการเขียนโปรแกรม ที่เรียกว่า การเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ ซึ่งแนวคิดนี้จะประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลัก 4 ส่วนประกอบไปด้วย คลาส คุณสมบัติ พฤติกรรม และวัตถุ ซึ่งคลาสเป็นการนิยามขอบเขตของวัตถุ ซึ่งนิยามจากคุณสมบัติและพฤติกรรมที่มี ส่วนวัตถุก็คือสิ่งที่มีตัวตน มีคุณสมบัติและพฤติกรรมเหมือนกับคลาสที่วัตถุเกิดจากคลาสนั้น การเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ จะมีนิยามศัพท์บางส่วนที่แตกต่างกับแนวคิด แต่มีความหมายเดียวกัน เช่น วัตถุ เมื่อนำเขียนโปรแกรมจะเรียกว่าอินสแตนซ์หรืออ็อบเจกต์ คุณสมบัติจะเรียกว่า แอททริบิวต์ และการกระทำเรียกว่า เมธอด

หลักการทำงานของโปรแกรมเชิงวัตถุมีลักษณะของการใช้งานหลากหลายรูปแบบ แนวคิดเรื่องเกี่ยวกับการใช้งานภายในคลาส ประกอบด้วย การอนุญาตการเข้าถึงข้อมูลและเมธอดภายใน คลาสรูปแบบการห่อหุ้มข้อมูล การซ่อนข้อมูลหรือการเข้าถึงคลาส การเรียกใช้เมธอดอัตโนมัติเมื่อมีการสร้างและลบอินสแตนซ์ รูปแบบของคอนสตรัคเตอร์และดีสตรัคเตอร์ การส่งผ่านค่าระหว่างอ็อบเจกต์กับเมธอด รูปแบบของการส่งค่าและคืนค่าพารามิเตอร์ การที่อ็อบเจกต์ได้รับแอททริบิวต์และเมธอดจากคลาสแม่และคลาสลูก รูปแบบของการสืบทอดคลาส การใช้งานเมธอดหรือฟังก์ชันที่เหมือนกันแต่การทำงานต่างกันระหว่างคลาสแม่และคลาสลูก รูปแบบของโอเวอร์ไรดิง การทำงานของเมธอดที่ชื่อเหมือนกันแต่การทำงานต่างกันตามจำนวนอาร์กิวเมนต์รูปแบบของโอเวอร์โหลดดิงเมธอด การอนุญาตให้อ็อบเจกต์ที่สร้างภายในคลาสสามารถใช้งานตัวดำเนินการพื้นฐานรูปแบบของโอเวอร์โหลดดิงตัวดำเนินการ และการสร้างกลุ่มคลาสแยกไว้ในแฟ้มข้อมูลโปรแกรมและสามารถถูกเรียกใช้คลาสที่แฟ้มข้อมูลโปรแกรมอื่นรูปแบบของการสร้างโมดูลคลาสและการเรียกใช้โมดูลคลาส

นอกเหนือจากนี้ภาษาไพธอน ยังได้เตรียมเครื่องมือจำนวนมาก ที่สนับสนุนการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ แนวคิดและหลักการของเชิงวัตถุ ทุกภาษาที่สนับสนุนการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ จะใช้แนวคิดและหลักการเหมือนกัน แต่รูปแบบการเขียนอาจแตกต่างกัน เมื่อมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเชิงวัตถุ ก็จะสามารถใช้งานของภาษาโปรแกรม เพื่อเขียนโปรแกรมรองรับกับการทำงานของโปรแกรมที่มีความซับซ้อนให้มีประสิทธิภาพการทำงานขั้นสูงได้

แบบฝึกหัด

1. ให้ผู้เรียนอธิบายความแตกต่างระหว่างการเขียนโปรแกรมแบบเชิงวัตถุและแบบโครงสร้าง พร้อมทั้งอธิบายข้อดีและข้อเสียของแต่ละรูปแบบการเขียนโปรแกรม
2. ให้ผู้เรียนบอกองค์ประกอบของเชิงวัตถุประกอบด้วยอะไรบ้างและแต่ละส่วนมีลักษณะอย่างไร
3. ให้ผู้เรียนอธิบายลักษณะของการเข้าถึงคลาสมีลักษณะอย่างไร พร้อมทั้งอธิบายแต่ละรูปแบบของการเข้าถึงคลาส
4. ให้ผู้เรียนบอกส่วนประกอบภายในคลาสมืออะไรบ้าง พร้อมทั้งอธิบายแต่ละส่วนประกอบ
5. ให้ผู้เรียนอธิบายเรียงลำดับขั้นตอนการเขียนโปรแกรมเชิงวัตถุ พร้อมทั้งเขียนโปรแกรมประกอบการอธิบาย
6. ให้ผู้เรียนอธิบายการทำงานและความแตกต่างระหว่างคอนสตรัคเตอร์และดีสตรัคเตอร์ พร้อมทั้งเขียนโปรแกรมประกอบการอธิบาย
7. ให้ผู้เรียนอธิบายวิธความหมายของพารามิเตอร์และวิธีการส่งค่าพารามิเตอร์ พร้อมทั้งเขียนโปรแกรมประกอบการอธิบาย
8. ให้ผู้เรียนอธิบายความหมายของการสืบทอดคลาส พร้อมทั้งเขียนโปรแกรมประกอบการอธิบาย
9. ให้ผู้เรียนอธิบายลักษณะของโอเวอร์ไรดิงและโอเวอร์โหลดดิง พร้อมทั้งเขียนโปรแกรมประกอบการอธิบาย
10. ให้ผู้เรียนอธิบายการสร้างโมดูลคลาสและการเรียกใช้โมดูลคลาส พร้อมทั้งเขียนโปรแกรมประกอบการอธิบาย

เอกสารอ้างอิง

ธีรวัฒน์ ประกอบผล. (2558). **การเขียนแอปพลิเคชันด้วย Visual Basic 2010**. กรุงเทพฯ: ชิมพลิฟลาย.

บัญชา ปะสิละเตสัง. (2558). **สร้าง Windows Application ด้วย Visual Basic 2015**. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ราชบัณฑิตยสภา. **ศัพท์บัญญัติสำนักงานราชบัณฑิตยสภา**. (ออนไลน์) 10 เมษายน 2564 (อ้างเมื่อ 10 เมษายน 2564). จาก: <https://coined-word.orst.go.th/>

ศุภชัย สมพานิช. (2559). **Professional Visual Basic 2015**. กรุงเทพฯ: ไอทีซี พรีเมียร์.

สุชาติ คุ่มมณี. (2558). **เชี่ยวชาญการเรียนรู้ด้วยภาษาไพธอน**. มหาสารคาม. คณะวิทยาการสารสนเทศ: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Gerrard, Paul. (2016). **Lean PythonLearn: Just Enough Python to Build Useful Tools**. Maidenhead: Apress.

Rossum, Guido van. (2013). **Python Tutorial Release 3.3.2**. Amsterdam: Python Software Foundation.

Weisfeld, Matt. (2013). **The Object-Oriented Thought Process**. 4thed. London: Pearson.